

Terveys 2015

-kansanterveysohjelma

■
SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Esitteitä 2001:8

Terveys 2015 -kansanterveysohjelma

Valtioneuvosto hyväksyi toukokuussa 2001 periaatepäätöksen Terveys 2015 -kansanterveysohjelmasta, joka linjaa Suomen terveyspolitiikkaa seuraavien 15 vuoden ajan. Ohjelmassa painotetaan terveyden edistämistä. Sen taustana on Maailman terveysjärjestön WHO:n Terveyttä kaikille -ohjelma, jota on uudistettu vuonna 1998, ja se jatkaa Suomen kansallista Terveyttä kaikille vuoteen 2000 mennessä -ohjelmaa. Ohjelmaa on valmistellut valtioneuvoston asettama Kansanterveyden neuvottelukunta. Valmistelussa on käytetty asiantuntijoiden kuulemista, selvityksiä, seminaareja ja työryhmätyöskentelyä.

Monet toimijat rakentavat kansanterveyttä

Terveys 2015 on yhteistyöohjelma, joka pyrkii terveyden tukemiseen ja edistämiseen kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Se on tarkoitettu terveydenhuollon ohella erityisesti myös muille hallinnonaloille, koska väestön terveyteen vaikuttavat suurelta osin terveydenhuollon ulkopuoliset asiat, kuten elämäntavat, ympäristö, tuotteiden laatu sekä muut terveyttä tukevat ja vaarantavat tekijät. Jokapäiväisen elämän toiminnan kentät ja elämäntavat ovat ohjelmassa avainasemassa. Ihmisten arkielämän ympäristöissä, kuten kodeissa, päiväkodeissa, kouluissa, työpaikoilla, palveluissa ja liikenteessä voidaan edistää, mutta myös vahingoittaa terveyttä. Kunnilla on itsehallintonsa ja laajan toimivaltansa vuoksi hyvät mahdollisuudet ohjelman tavoitteiden toteuttamisessa. Ihmiset itse, perheet ja erilaiset ihmisryhmät vaikuttavat päätöksillään ja toiminnallaan terveyteen.

Ikäryhmittäiset tavoitteet

- 1. Lasten hyvinvointi lisääntyy, terveydentila paranee ja turvallisuuteen liittyvät oireet ja sairaudet vähenevät merkittävästi.***
- 2. Nuorten tupakointi vähenee siten, että 16–18-vuotiaista alle 15 % tupakoi; nuorten alkoholin ja huumeiden käyttöön liittyvät terveysongelmat kyetään hoitamaan asiantuntevasti eivätkä ne ole yleisempiä kuin 1990-luvun alussa.***
- 3. Nuorten aikuisten miesten tapaturmainen ja väkivaltainen kuolleisuus alenee kolmanneksella 1990-luvun lopun tasosta.***
- 4. Työikäisten työ- ja toimintakyky ja työelämän olosuhteet kehittyvät siten, että ne osaltaan mahdollistavat työelämässä jaksamisen pidempään ja työstä luopumisen noin kolme vuotta vuoden 2000 tasoa myöhemmin.***
- 5. Yli 75-vuotiaiden keskimääräisen toimintakyvyn paraneminen jatkuu samansuuntaisena kuin viimeisten 20 vuoden ajan.***

Kaikille yhteiset tavoitteet

- 6. Suomalainen voi odottaa elävänsä terveenä keskimäärin kaksi vuotta kauemmin kuin vuonna 2000.***
- 7. Suomalaisten tyytyväisyys terveyspalvelujen saatavuuteen ja toimivuuteen sekä koettu oma terveydentila ja kokemukset ympäristön vaikutuksesta omaan terveyteen säilyvät vähintään nykyisellä tasolla.***
- 8. Tavoitteisiin pyritään myös siten, että eriarvoisuus vähenee ja heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien hyvinvointi ja suhteellinen asema paranevat. Tällöin tavoitteena on sukupuolten, eri koulutusryhmien ja ammattiryhmien välisten kuolleisuuserojen pienentyminen viidenneksellä.***

Yhteiset tavoitteet kokoavat toimintaa

Ohjelmassa esitetään kahdeksan kansanterveyttä koskevaa tavoitetta. Ne kohdistuvat keskeisiin ongelmiin, joiden korjaaminen edellyttää eri tahojen yhteistyötä. Ne osoittavat tavoiteltavat tulokset elämänkulun eri vaiheissa. Lisäksi ohjelmassa on 36 toimintalinjausta, jotka sisältävät kansalaisten arkielämän ympäristöjä ja yhteiskunnan eri toimijoita koskevia haasteita ja linjauksia.

Toimeenpano ja seuranta

Terveys 2015 -ohjelman toimeenpanoa ja seuranta koordinoi kansanterveyden neuvottelukunta yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Tavoitteiden toimeenpanossa ovat muut hallinnonalat ja eri tahot mukana laajasti. Neuvottelukunta on asettanut kaksi jaostoa tukemaan ja edistämään ohjelman tavoitteiden toimeenpanoa: horisontaalijaoston ja paikallis-toiminnan jaoston. Jaostot rakentavat ohjelman tavoitteiden ja toimintasuuntien pohjalta eri tahoilla tehtävistä toimenpiteistä kokonaisuuksia.

Neuvottelukunta ja sen jaostot seuraavat ja arvioivat tavoitteiden toteutumista ja toimenpiteiden tuloksellisuutta. Tavoitteiden seuranta varten valitaan ja kehitetään indikaattoreita. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan sosiaali- ja terveystieteen yhteistyössä nelivuotiskausittain. Ohjelma otetaan huomioon sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan ohjauksessa. Järjestöjen toimintaa tuetaan muun muassa rahoittamalla terveydenedistämismäärärahoihin ohjelman tavoitteita tukevia hankkeita.

Tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on, että kansalaisten terveys otetaan tärkeäksi valintoja ohjaavaksi periaatteeksi kaikilla kuntien ja valtion tehtäväalueilla, samoin kuin yksityissektorilla ja ihmisten omassa toiminnassa.

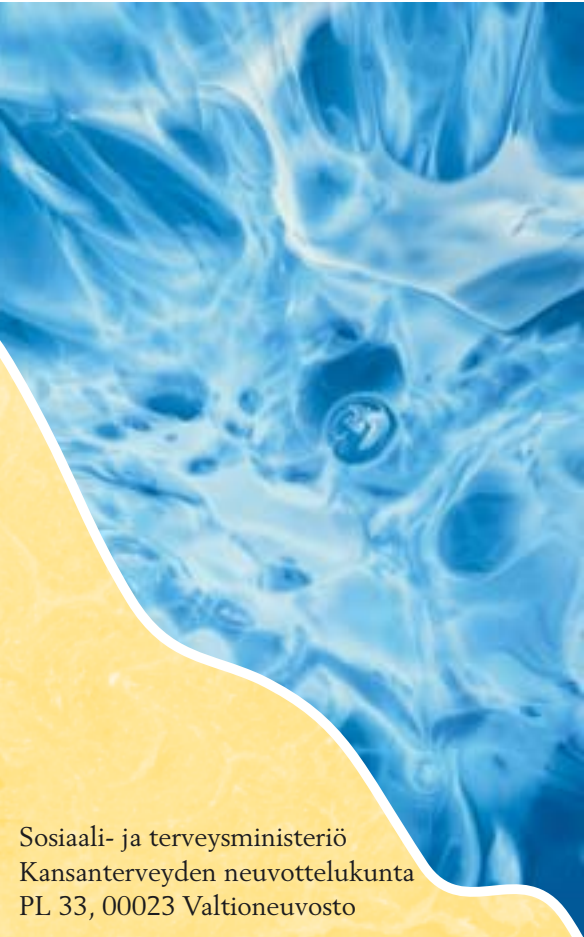
Kansanterveyden neuvottelukunta

Kansanterveyden neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, 15 jäsentä ja pysyviä asiantuntijoita. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Neuvottelukunnan puheenjohtaja on kansliapäällikkö Markku Lehto ja varapuheenjohtaja ylijohdaja Kimmo Leppo. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina useat hallinnonalat, kuntakenttä, terveyspalvelujärjestelmä, kansalais- ja ammattijärjestöt sekä terveystutkimus.

Kansanterveyden neuvottelukunnan tehtävänä on seurata kansanterveyden kehitystä ja terveyspolitiikan toteutumista, ja kehittää valtakunnallista terveyspolitiikkaa ja rakentaa terveyttä edistävää yhteistyötä eri hallinnonalojen, järjestöjen ja muiden tahojen kesken. Kansanterveyden neuvottelukunta toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä. Valtioneuvosto asettaa neuvottelukunnan ministeriön esityksestä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnalla on päätoiminen pääsihteeri, ylitarkastaja Taru Koivisto.

Lisätietoja

Terveys 2015 -kansanterveysohjelma on julkaistu sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuna nro 2001:4, ruotsinkielisenä julkaisuna nro 2001:5 ja englanninkielisenä 2001:6. Julkaisuja voi tilata Editasta, puh. 020 450 05. Ne ovat saatavilla myös sosiaali- ja terveysministeriön Internet-sivuilla, www.stm.fi, sekä Terveys 2015 -ohjelman omilla kotisivuilla www.terveys2015.fi, joilta saa lisätietoa ajankohtaisista asioista ja ohjelman toimeenpanosta.

A blue-tinted microscopic image showing various cells and structures, likely related to health or biology. The image is partially obscured by a yellow wavy shape on the left side of the page.

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kansanterveyden neuvottelukunta
PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Neuvottelukunnan pääsihteeri,
ylitarkastaja Taru Koivisto
Puhelin (09) 16001
Sähköposti: terveys2015@stm.vn.fi
Internet: www.terveys2015.fi

ISSN 1236-2123

ISBN 952-00-1068-8

**SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ**